

12 juli 2022	ontvangstbevestiging aan Klager, stukken aan Verweerder (reactie uiterlijk 15 juli 2022), met verzoek om stukken op te sturen;
14 juli 2022	ontvangst nadere onderbouwing van klacht;
14 juli 2022	ontvangst verweerschrift;
15 juli 2022	verzoek aan Verweerder om stukken op te sturen, stukken ontvangen, behalve beslissingen ex art.8:9 Wvoggz;
20 juli 2022	hoorzitting via video verbinding;
22 juli 2022	uitspraak Commissie, aan partijen verzonden.

3. Juridische status / situatie

Bij beschikking van 31 mei 2021 is ten aanzien van Klager door de Rechtbank een zorgmachtiging verleend voor de duur tot en met 23 september 2022, ter zake de in de beschikking vermelde vormen van verplichte zorg.

Op basis van voornoemde machtiging, alsmede een beslissing ex art. 8:9 Wvoggz d.d. 20 april 2022, is Klager opgenomen in de accommodatie van Verweerder. Klager verblijft sinds eind april 2022 op afdeling Y van CTP Veldzicht en met ingang van 15 juni 2022 op afdeling X van CTP Veldzicht.

Per 15 juni 2022 is aan Klager verplichte zorg verleend in de vorm 'beperken van de bewegingsvrijheid'. De extramurale vrijheden zijn tot op heden beperkt, inhoudende dat Klager CTP Veldzicht niet mag verlaten c.q. niet op verlof mag. De intramurale vrijheden van Klager zijn vanaf 29 juni 2022 beperkt, inhoudende dat Klager de toegang tot het gemeenschappelijke instellingsterrein is ontzegd. Deze beperking is inmiddels geëindigd.

4. Standpunt Klager (de klacht)

De aan de Commissie voorgelegde klacht heeft betrekking op de beslissing tot en de uitvoering van verplichte zorg ex art. 3:2 lid 2 Wvoggz en bestaat uit de navolgende klachtonderdelen:

- a. Beperking bewegingsvrijheid t.a.v. extramurale vrijheden;
- b. Beperking bewegingsvrijheid t.a.v. intramurale vrijheden.

Klager verzoekt om toekenning van een schadevergoeding.

Onderstaand zijn de standpunten van Klager, voor zover relevant voor de beoordeling, kort samengevat weergegeven.

a. Beperking bewegingsvrijheid t.a.v. extramurale vrijheden

Klager heeft aangegeven dat hij aanvankelijk op afdeling Y van CTP Veldzicht verbleef. Klager mocht enkele keren per week CTP Veldzicht verlaten. Na overplaatsing naar de huidige afdeling waar Klager verblijft, afdeling X, zijn deze vrijheden ingetrokken. Inmiddels zijn er enkele weken verstreken en mag Klager nog niet de instelling verlaten. Ten tijde van het verblijf op afdeling Y hebben zich geen problemen voorgedaan tijdens het verlof buiten de instelling. Aan Klager wordt geen perspectief geboden wanneer hij zijn eerder verworven vrijheden terug krijgt. De noodzaak tot het intrekken van Klagers extramurale vrijheden is niet duidelijk. Er lijken zich geen omstandigheden te hebben voorgedaan die het intrekken van de vrijheden rechtvaardigen (art. 3:4 Wvoggz). Bovendien voldoet de beslissing om Klagers extramurale vrijheden tot nader orde in te trekken niet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit (art. 2:1 lid 3 Wvoggz).

b. Beperking bewegingsvrijheid t.a.v. intramurale vrijheden

Zowel op afdeling Y als op afdeling X had Klager de vrijheid om vanuit de afdeling naar het gemeenschappelijke binnenterrein van de kliniek te gaan. Op 29 juni 2022 heeft Klager te horen gekregen dat hij daar geen recht meer toe had. De aanleiding hiervoor is dat Klager de (huis)regels zou hebben overtreden, omdat hij geld had geleend van een medepatiënt. In de huisregels, die Klager aan het begin van zijn opname in CTP Veldzicht heeft gekregen, staat niet dat dit is verboden. Er staat: *“Om problemen tussen patiënten en gevoelens van ongenoegen te voorkomen wordt u dringend verzocht om binnen de kliniek niet onderling te handelen, te ruilen of geld te lenen of uit te lenen. Mocht u dit wel willen doen, dient u dit met uw pb'er te overleggen”*. Later is gebleken dat Klager een verouderde versie van de huisregels heeft gekregen. In de nieuwe(re) huisregels staat wel expliciet dat het lenen van geld is verboden.

Ook zou er sprake zijn geweest van een verdenking van (betrokkenheid bij) handel in verboden middelen. Klager heeft ook aangegeven dat hij aanvankelijk in een kamerprogramma was geplaatst, hetgeen in beginsel moet worden aangemerkt als insluiting ex. art. 3:2 lid 2 sub c Wvvgz. Ook het uitgevoerde urine- en bloedonderzoek, en onderzoek aan het lichaam of in de verblijfsruimte van klager kan onder omstandigheden worden gekwalificeerd als verplichte zorg.

De beslissing om klagers intramurale vrijheden te beperken door hem de toegang tot het gemeenschappelijke instellingsterrein te ontzeggen voldoet niet aan de criteria die de wet verbindt aan de toepassing van verplichte zorg. In de eerste plaats kan Klager niet verantwoordelijk worden gehouden voor het overtreden van de huisregel(s). Hij was niet op de hoogte van deze regel, aangezien hem niet de juiste versie van de huisregels ter hand zijn gesteld (art. 8:15 lid 3 Wvvgz). Daarnaast mag de reactie op een overtreding van de huisregels geen punitief karakter hebben. Er lijken evenmin andere omstandigheden aanwezig, zoals het beëindigen van de overtreding of het voorkomen van ernstig nadeel (ex. art. 3:4 Wvvgz) die deze maatregel kunnen rechtvaardigen.

Klager heeft daarnaast begrepen dat de vrijheidsbeperkende maatregel mede is ingegeven vanwege mogelijk drugsgebruik of betrokkenheid bij drugshandel. Deze verdenkingen zijn echter nooit concreet aan hem medegedeeld. Aangezien herhaaldelijk onderzoek, van Klagers bloed en urine en in klagers verblijfsruimte, hier geen enkel bewijs voor hebben opgeleverd, kan dit het opleggen en voortduren van de vrijheidsbeperking niet rechtvaardigen.

Zowel ten aanzien van klachtonderdeel 1 en 2 geldt dat de beslissingen om de vrijheden van Klager te beperken niet vooraf met Klager zijn besproken (art. 8:9 lid 1 Wvvgz), niet gemotiveerd op schrift zijn gesteld en Klager niet is geweest op de mogelijkheid zich te laten ondersteunen door een patiëntenvertrouwenspersoon en/of tegen de beslissing in beklag te gaan (art. 8:9 lid 2-3 Wvvgz).

- Schadevergoeding -

Klager is van mening dat hij schade heeft geleden en verzoekt schadevergoeding toe te kennen ter hoogte van een bedrag van € 2750,-, dan wel een hoger bedrag indien de Commissie van mening is dat een billijke schadevergoeding uit komt op een hoger bedrag.

Het bedrag van € 2750,-, is door de patiëntenvertrouwenspersoon van Klager schriftelijk onderbouwd.

5. Standpunt Verweerder

Onderstaand zijn de standpunten van Verweerder, voor zover relevant voor de beoordeling, kort samengevat weergegeven.

a. Beperking bewegingsvrijheid t.a.v. extramurale vrijheden

Het pauzeren van het verlof heeft ermee te maken dat CTP Veldzicht op afdeling X opnieuw de indicatie voor verlof willen beoordelen door o.a. Klager beter te leren kennen en een (hernieuwde) afweging met betrekking tot de risico's willen maken. Deze beoordeling van het verlof heeft twee weken na overplaatsing plaatsgevonden. Toen werd duidelijk dat Klager zich onvoldoende aan de afspraken kon houden en bleek hij in de ruis te zitten rondom financiën en het ruilen van goederen. Geconcludeerd werd dat het nog te vroeg was het verlof te herstarten en dat eerst de behandelrelatie en het nakomen van afspraken de aandacht in de behandeling moesten krijgen, om op die manier risico's te verlagen en verloven goed te laten verlopen. Bij een volgende patiëntbespreking werd de mogelijkheid voor het starten van verlof wederom onderzocht, echter kon ook toen geen toestemming worden gegeven omdat er een agressie incident had plaatsgevonden tussen Klager en een medepatiënt.

b. Beperking bewegingsvrijheid t.a.v. intramurale vrijheden

Het klopt dat Klager bij opname verouderde huisregels heeft gekregen. Echter, ook in deze huisregels staat dat ruilen of overnemen van goederen in overleg moet met de persoonlijk begeleiders, wat Klager in de beschreven situatie niet gedaan heeft. De redenen voor het intrekken van de ongebeleide vrijheden zijn meerdere malen met Klager besproken, echter was hij het niet eens met het ingezette beleid.

- Schadevergoeding -

CTP Veldzicht heeft de brief beslissing verlenen verplichte zorg ex artikel 8:9 Wvggz niet aan de Commissie kunnen verschaffen. CTP Veldzicht is daarom bereid om 2 keer € 50,- te vergoeden.

6. Beoordeling van de klacht

De Commissie heeft kennis genomen van de door partijen overgelegde stukken en hetgeen partijen ter zitting naar voren hebben gebracht.

Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De Commissie beoordeelt in de eerste plaats of zij bevoegd is om de klacht te beoordelen en of de klacht ontvankelijk is.

- Verweerder is aangesloten bij de Klachtencommissie Wvggz/Wzd.
- Op grond van artikel 10.3 van de Wvggz kan een klacht worden ingediend over de nakoming van een verplichting of een beslissing op grond van de in dat artikel opgenomen bepalingen. De klacht is hier tegen gericht.

De Commissie acht zich bevoegd om over de klacht te oordelen en acht Klager in zijn klacht ontvankelijk.

Beoordeling van de klachtonderdelen

In de schriftelijke toelichting van de patiëntenvertrouwenspersoon van Klager wordt tevens gesproken over enkele andere vormen van verplichte zorg (zie pagina 3, 2-de alinea). Op de hoorzitting is met Klager afgesproken dat deze niet zullen worden behandeld in de onderhavige klachtenprocedure. Desgewenst kan Klager daar alsnog een klacht over indienen.

De beoordeling beperkt zich dan ook tot de klachtonderdelen a en b.

a. Beperking bewegingsvrijheid t.a.v. extramurale vrijheden en

b. Beperking bewegingsvrijheid t.a.v. intramurale vrijheden

Eén van de voorwaarden voor het mogen toepassen van verplichte zorg is de schriftelijke beslissing zoals bedoeld in artikel 8:9 Wvggz, ook wel genoemd "de 8:9-brief".

- Op grond van art. 8:9 lid 2 Wvvgz dient de zorgverantwoordelijke een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van de zorgmachtiging op schrift te stellen en te voorzien van een schriftelijke motivering.
- Op grond van lid 3 dient de geneesheer-directeur de betrokkene een afschrift te sturen van deze beslissing en hem in kennis te stellen van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door een patiëntenvertrouwenspersoon.

Verweerder heeft voorafgaand aan de hoorzitting impliciet per e-mail, alsmede mondeling op de hoorzitting expliciet, erkent dat de verplichte zorg (zowel a als b) is toegepast zonder dat de beslissingen op schrift zijn gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering.

De Commissie stelt vast dat Verweerder de verplichte zorg heeft toegepast, zonder dat door haar is voldaan aan de daarvoor geldende wettelijke vereisten. Enkel al het ontbreken van de 8:9-brieven maakt dat de verplichte zorg niet had mogen worden toegepast.

De beperking bewegingsvrijheid t.a.v. intramurale vrijheden (b) is inmiddels geëindigd, maar de beperking bewegingsvrijheid t.a.v. extramurale vrijheden (a) duurt tot op heden nog voort. Deze verplichte zorg ad a dient per direct te worden beëindigd. Indien Verweerder van mening is dat de verplichte zorg wel moeten worden toegepast, dan dient zij bij het nemen van een beslissing daarover te voldoen aan de wettelijke vereisten, alvorens de verplichte zorg kan worden uitgevoerd.

- Oordeel -

- De commissie is van oordeel dat de klacht op beide onderdelen gegrond is.

- Overwegingen ten overvloede –

Onderstaande overwegingen zijn ten overvloede, omdat enkel al het ontbreken van de 8:9-brieven maakt dat de verplichte zorg niet had mogen worden toegepast en de klachten daarover gegrond zijn. Verdere overwegingen zijn voor de uitspraak dan ook niet relevant. De Commissie geeft deze overwegingen aan Verweerder mee in de verwachting dat zij hier rekening mee zal houden bij het nemen van beslissingen over het verlenen van verplichte zorg.

De voorwaarden voor het verlenen van verplichte zorg zijn, naast de zogenoemde 8:9-brief, onder meer dat de verplichte zorg enkel als uiterste middel mag worden ingezet, waarbij geldt (art. 3:3 Wvvgz):

- *er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid;*
- *er zijn geen voor betrokkene minder ingrijpende alternatieven die het beoogde effect gaan hebben;*
- *het verlenen van de verplichte zorg is evenredig, gelet op het beoogde doel;*
- *het is redelijkerwijze te verwachten dat de verplichte zorg effectief zal zijn.*

Het beoogde doel van de verplichte zorg is nader omschreven in art. 8:9 lid 4 sub b Wvvgz.

In de beslissing moet worden opgenomen:

- *of er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene*
- *dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamelijke letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad,*
- *dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.*

Het komt de Commissie voor dat beide toegepaste vormen van verplichte zorg deze toets niet doorstaan.

- beperking extramurale vrijheden -

Klager is overgeplaatst van afdeling Y naar afdeling X omdat het beter met hem ging en afdeling X beter bij hem zou passen. Als reden voor de beperking van de extramurale vrijheden is door Verweerder aangegeven dat men op afdeling X Klager eerst beter willen leren kennen om een afweging te kunnen maken met betrekking tot de risico's van het verlof.

De Commissie is van mening dat deze door Verweerder aangegeven reden niet voldoet aan de criteria. Er lijkt geen sprake te zijn van een gerechtvaardigd doel, zoals vermeld in art. 8: 9 lid 4 sub b Wvvgz. Zo dit doel er wel zou zijn lijkt niet te worden voldaan aan de criteria , zoals bedoeld in art. 3:3 Wvvgz.

Na 2 weken heeft een beoordeling plaatsgevonden, waarna de verplichte zorg is voortgezet. Als reden hiervoor is door Verweerder aangegeven dat Klager zich onvoldoende aan de afspraken kon houden en bleek hij in de ruis te zitten rondom financiën en het ruilen van goederen. Geconcludeerd werd dat het nog te vroeg was het verlof te herstarten en dat eerst de behandelrelatie en het nakomen van afspraken de aandacht in de behandeling moesten krijgen, om op die manier risico's te verlagen en verloven goed te laten verlopen.

De Commissie is van mening dat ook deze door Verweerder aangegeven reden niet lijkt te voldoen aan de criteria. Deze beslissing lijkt niet te zijn gebaseerd op harde c.q. bewezen aantijgingen. Immers nader onderzoek op drugs heeft niets uitgewezen. De inperking van vrijheden lijkt te worden gebruikt omdat Klager zich niet zou hebben gehouden aan afspraken.

Bij een volgende patiëntbespreking werd de mogelijkheid voor het starten van verlof wederom onderzocht, echter kon ook toen geen toestemming worden gegeven omdat er een agressie incident had plaatsgevonden tussen Klager en een medepatiënt.

De Commissie is van mening dat ook deze door Verweerder aangegeven reden niet lijkt te voldoen aan de criteria. Zeer waarschijnlijk was het niet Klager die agressief gedrag had getoond maar de medepatiënt, maar was het Klager die door hem werd aangevallen. Wat is dan het doel van de verplichte zorg en hoe zit het met proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en effectiviteit.

- beperking intramurale vrijheden -

Als reden voor de beperking van de intramurale vrijheden is door Verweerder aangegeven dat Klager geld had geleend, hetgeen niet was toegestaan volgens de huisregels. De Commissie is van mening dat hier sprake lijkt te zijn van het toepassen van verplichte zorg als straf. Zo is dit ook door Klager ervaren. Verplichte zorg toepassen als straf is niet rechtmatig. Ook als dit door Verweerder niet zou zijn bedoeld als straf dan nog is de Commissie van mening dat de door Verweerder aangegeven reden niet lijkt te voldoen aan de criteria voor het toepassen van verplichte zorg. Dat geldt tevens voor het verlengen van de verplichte zorg vanwege het agressie incident.

Schadevergoeding

Klager is van mening dat hij schade heeft geleden en verzoekt schadevergoeding toe te kennen ter hoogte van een bedrag van € 2.750,-, dan wel een hoger bedrag indien de Commissie van mening is dat een billijke schadevergoeding uit komt op een hoger bedrag.

De wetgever heeft met artikel 10:12 Wvvgz een laagdrempelige regeling in de wet opgenomen ten aanzien van een verzoek om schadevergoeding door een belanghebbende. Eisen ten aanzien van onderbouwing of causaal verband worden niet concreet gesteld. Om die reden stelt de Commissie geen hoge eisen aan het bewijs van schade, als maar voldoende aannemelijk is dat er schade is.

- ontbreken art. 8:9 brieven gerelateerd aan rechtsbescherming -

De Commissie heeft vastgesteld dat Verweerder zich niet heeft gehouden aan de formele vereisten voor het verlenen van verplichte zorg, door het ontbreken van de zogenoemde art. 8:9 brieven. Een vereiste dat juist is ingesteld ter bescherming van de betrokkene. Door het ontbreken van deze brieven is Klager niet tijdig op de hoogte gesteld van de klachtmogelijkheden en de mogelijkheden van advies en bijstand door de patiënt- en familievertouwenspersoon. Daarmee is het hem bemoeilijkt om zijn rechtspositie te verwezenlijken. De Commissie acht het aannemelijk dat hij hierdoor schade heeft geleden.

Om die reden ziet de Commissie aanleiding om Verweerder te veroordelen tot vergoeding van schade die naar billijkheid is vastgesteld op € 125,- per vorm van verplichte zorg waarvoor geen beslissing ex art. 8:9 Wvvgz is gegeven. Nu dit tweemaal is gebeurd, betekent dit dat het bedrag aan schade op € 250,- wordt vastgesteld.

- missen van vrijheden -

De juridische grondslag voor de verplichte zorg ontbrak en had niet mogen worden toegepast. Dit is echter wel gedaan. Klager heeft gedurende de periode vanaf 15 juni 2022 tot op heden (circa 5 weken) zijn extramurale vrijheden moeten missen. Klager heeft gedurende de periode van 29 juni 2022 tot recent (circa 3 weken) zijn intramurale vrijheden moeten missen. Het is aannemelijk dat Klager hierdoor schade heeft ervaren in de vorm van frustratie, boosheid en ongemak.

Om die reden ziet de Commissie aanleiding om Verweerder te veroordelen tot vergoeding van de schade. De Commissie stelt de schade naar billijkheid vast op een eenmalig bedrag, gebaseerd op een bedrag van € 10,- per week voor de inperking van de extramurale vrijheden en een bedrag van € 25,- per week voor de inperking van de intramurale vrijheden, zodat het totaal uitkomt op een bedrag van € 125,-

7. Beslissing

De Commissie acht de klacht met betrekking tot beide klachtonderdelen a en b gegrond.

De Commissie kent aan Klager ten laste van Verweerder een schadevergoeding naar billijkheid toe ter hoogte van € 375,-.

RECHTSMIDDEL:

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld, een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 10:7 Wvvgz).

Deze uitspraak is vastgesteld op 22 juli 2022 en dezelfde dag aan partijen verzonden per post en per e-mail.

Namens Klachtencommissie Wzd/Wvvgz

de voorzitter
mr W.H. Morselt